Retningslinjer for kontroll og vurdering av kadavermeldinger

Til:	**Alt rovviltpersonell i SNO**	
Fra:	**Statens Naturoppsyn**	
Dato:	**1. juni 2007**	**Antall sider: 3**

Rovviltkontaktene representerer SNO når de er på oppdrag. SNO har økonomisk og faglig ansvar for registreringsarbeidet. Meldinger om kadaverfunn av husdyr eller tamrein skal behandles i henhold til følgende retningslinjer.

Generelt

- Alle henvendelser om kadaversaker skal loggføres.
- Alle direkte innrapporterte kadavre skal registreres på standard skjema.
- En størst mulig andel av analyserbare kadavre skal i utgangspunktet feltkontrolleres.
- Ved god dokumentasjon av tapsårsaker i sesongen, i et etablert skadeområde, kan feltkontroll nedprioriteres etter nærmere avtale mellom fylkesmannen og regionalt rovviltansvarlig.
    - Særlig prioritet for feltkontroll har i alle tilfeller:
        - Kadavre i områder uten tidligere rovdyrskader
        - Kadavre i nye skadeområder i sesongen
        - Kadavre tilhørende eiere som mangler skadedokumentasjon i sesongen
        - Ved mistanke om nye skadevoldende arter
        - Skadesaker hvor det er aktuelt å vurdere skadefelling/andre tiltak
- Avtal med dyreeier om det er hensiktsmessig å feltkontrollere kadavret.
- Dersom feltkontroll ikke foretas skal den beskrivelsen av kadavret som eier/finner gir tillegges vekt ved fastsettelse av dødsårsak og vurdering. Eier/finner skal intervjues om dette, og skal da gi en beskrivelse av kadavret i henhold til de opplysninger som etterspørres på kadaverskjemaet. Husk at eier/finner kan fotografere kadavret.
- Dyreeier/representant for dyreeier/finner bør fortrinnsvis påvise kadavret. Dette for å unngå unødig leting eller tap av kadaver.
- Feltkontroll bør fortrinnsvis skje sammen med dyreeier/representant for dyreeier/finner. Forklar hvilke funn som blir gjort på og ved kadavret, og hvordan dette vurderes med hensyn på bestemmelse av dødsårsak. Endelig vurdering foretas av SNO- regionansvarlig på rovvilt.
- Observasjoner på og ved det aktuelle kadavret skal danne grunnlaget for fastsettelse av dødsårsak og vurdering. De observasjoner som registreres på baksiden av kadaverskjemaet skal være et logisk grunnlag for vurdering av dødsårsak. Dette gjelder også kadavre som ikke er feltkontrollert av SNO.
- Dødsårsak skal normalt ikke avledes av andre hendelser i området (eks. rovdyraktivitet, andre skadesaker mv.)
- Ta kontakt med annen rovviltkontakt eller SNO- regionansvarlig på rovvilt dersom du er i tvil om tolking av skadesaken. Forklar dette til dyreeier og avvent konklusjonen på dødsårsak.
- Husk å ta bilder. Dette er særlig viktig i tvilstilfeller og dersom det oppstår uenighet om dødsårsak.
- Vær nøye med fullstendig utfylling av registreringsskjema.
- Registreringsskjema skal arkiveres hos regional rovviltansvarlig på stigende rovbasenummer. Skjemaene er arkivmateriale i 10 år.

Fastsettelse av dødsårsak og vurdering

Forskrift om erstatning for tap og følgekostnader når husdyr blir drept eller skadet av rovvilt (FOR 1999-07-02 nr 720) og Forskrift om erstatning for tap og følgekostnader når tamrein blir drept eller skadet av rovvilt (FOR 2001-05-04 nr 468) med retningslinjer, er førende for SNO sitt arbeid med skadedokumentasjon. Retningslinjene under § 7 i begge forskrifter gir nærmere bestemmelser om SNO sin rolle og oppdrag.

Hovedhensikten med kadaverundersøkelser er å bekrefte eller avkrefte om bufe eller tamrein er drept av fredet rovvilt. Når det er mulig skal spesifikk dødsårsak angis.

Det skal skilles mellom primære og sekundære skader. Dette innebærer at bitt-, klo- eller spisemerker, hvor det ikke finnes blødninger som går inn i omkringliggende hud-, ben- eller muskelvev, ikke alene skal vektlegges ved vurdering av dødsårsak.

Registrerte tegn (indikasjoner) på og ved kadavret skal tillegges vekt i den totale vurdering av dødsårsak.

Dødsårsak kan angis dersom det finnes indikasjoner på en årsak (herunder samlekategoriene Fredet rovvilt og Ikke rovvilt) som i sannsynlighetsgrad overstiger andre mulige indikasjoner på dødsårsaker.

- Vurderingskategorien **Usikker** benyttes når indikasjonene på en dødsårsak er svak og kan forveksles med andre indikasjoner.
- Vurderingskategorien **Antatt** benyttes når indikasjonene på en dødsårsak har sannsynlighetsovervekt men andre årsaker ikke kan utelukkes.
- Vurderingskategorien **Dokumentert** benyttes når indikasjonene på en dødsårsak er entydige og ikke kan forveksles med andre dødsårsaker.

Kun kadavre som er nærmere undersøkt av kvalifisert rovviltpersonell, eller der det er fremlagt foto/filmmateriale som er vurdert av kvalifisert rovviltpersonell, kan gis vurderingskategori **Dokumentert**.

Dødsårsak **Fredet rovvilt** skal benyttes når indikasjonene gir sannsynlighetsovervekt for at dyret er drept gaupe, jerv, bjørn, ulv eller kongeørn, men det ikke kan skilles mellom to eller flere av disse artene i sannsynlighetsgrad.

Dødsårsak **Ikke rovvilt** skal benyttes dersom det ikke finnes indikasjoner på at dyret er drept av noen av artene gaupe, jerv, bjørn, ulv eller kongeørn og annen dødsårsak heller ikke kan bestemmes. Det forutsettes at alle vitale deler av dyret er analyserbare.

Dødsårsak **Ukjent** skal benyttes dersom:

- det ikke finnes indikasjoner på en årsak som i sannsynlighetsgrad overstiger andre mulige indikasjoner på dødsårsaker
- kadavermaterialet er for lite eller for ødelagt til at det kan analyseres
- vital(e) del(er) av dyret mangler (eks. hodet), og det på resten av dyret ikke finnes klare indikasjoner på dødsårsak.

Ved bruk av dødsårsak **Ukjent** skal alltid vurdering **Usikker** benyttes. Ved bruk av dødsårsak **Ukjent** ekskluderes ingen mulig dødsårsak.

Rapportering

- Skjema, sammen med bilder/film, skal sendes inn fortløpende.
- Ved rapport om skade på storfe, hest eller hund skal regional rovviltansvarlig varsles umiddelbart.
- Dersom en ny rovviltart volder skade i et område, skal regional rovviltansvarlig varsles umiddelbart.

- Dersom det antas at skaden/skadene kan utløse søknad om skadefelling, skal 1) regional rovviltansvarlig eller 2) fylkesmannen varsles umiddelbart.
- Det skal gis tilbakemelding til dyreeier om vurdering av kadaversakene, senest ved beitesesongens/reindriftsårets utløp. Tilbakemelding kan gis som en samlerapport i tabellform ved beitesesongens/reindriftsårets utløp, dersom ikke annet er avtalt.